

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування державної установи
«Табір тримання для військовополонених «Центр 3»»
06.09.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 06.09.2024 групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Табір для тримання військовополонених «Центр 3» (далі – установа, табір).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Нікулін Віталій Андрійович, заступник Керівника Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Карпенко Михайло Юрійович, представник Уповноваженого у Дніпропетровській області;

Хведчук Віталій Васильович, заступник директора Департаменту – начальник відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Коноплястий Сергій Миколайович, заступник начальника відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Куцопатрий Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лиженко Дмитро Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв;

Онищенко Владислав Вячеславович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв;

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Відвідування табору групою НПМ проводилося вперше.

Табір для тримання військовополонених є установою для розміщення та тримання військовополонених у період дії на території України воєнного стану, який охоплює воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Начальник табору – Чуєв О.І., завідувач медичної частини табору – Гапошин А.М.

Штатна чисельність персоналу табору складається із 155 посад. Фактична чисельність 125 посади, з них 45 жінки (загальний некомплект по установі – 19 %).

Усі утримувані особи в таборі мають статус військовополонених відповідно до статті 4 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 (далі – Женевська конвенція).

У ході відвідування групою НПМ проведено конфіденційне спілкування з 96 військовополоненими, за результатами якого встановлено, що працівники табору поводяться з військовополоненими гуманно, випадків насильства, репресалій, жорстокого поводження і тортур, образливого та принизливого ставлення, залякування, засудження або застосування покарання без попереднього судового рішення не встановлено.

Випадків перенаповнення установи, порушення принципу приватності, перевищення тривалості робочого дня, порушення норм оплати праці та незабезпеченості військовополонених білизною, одягом та взуттям в ході відвідування не встановлено.

Усі військовополонені забезпечені спальними місцями (ліжко, приліжкова тумбочка, стілець), постільною білизною (простирадло – 2 шт., рушник – 2 шт., наволочка на подушку, ковдра, матрац ватний, подушка) та одягом за сезоном.

Представникам групи НПМ було забезпечено реалізацію права на безперешкодне потрапляння до місця несвободи та проведення опитування військовополонених.

В ході проведення відвідування скарги від військовополонених на умови тримання, катування, інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поводження та покарання не надходили.

Під час відвідування встановлено, що в таборі з квітня 2024 року адміністрацією створено належні побутові та санітарно-гігієнічні умови для військовополонених.

Зокрема, на виконання вимог пункту 9 розділу III Порядку тримання військовополонених, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413 (далі – Порядок), для забезпечення життєдіяльності військовополонених у таборі обладнано приміщення для розміщення військовополонених, лазня, їдальня, пральня, медична частина, приміщення для карантину та діагностики, кухня, пекарня, крамниця, виробничі майстерні, бібліотека.

Крім цього на території табору розміщено три електрогенератори, чим забезпечено діяльність табору під час вимкнень електроенергії.

Для задоволення релігійних потреб на території табору функціонує церква, зокрема забезпечено потреби прихильників інших віровчень (фото 1, 2).

З метою недопущення поширення інфекційних захворювань у таборі військовополонені, що прибули в установу, підлягають карантину строком на 14 діб.

Під час перебування в дільниці карантину та діагностики військовополонених ознайомлюють з порядком і умовами тримання у таборі, із правами та обов'язками, встановленими законодавством України та міжнародними нормативно-правовими актами, вони проходять інструктаж щодо заходів пожежної безпеки, попереджаються про відповідальність за порушення встановленого порядку тримання в таборі, інформуються про застосування в таборі аудіовізуальних, електронних та інших технічних засобів нагляду і контролю (фото 3).

Про факт перебування особи у таборі надсилається повідомлення рідним військовополонених.

Після закінчення 14 діб перебування у дільниці для карантину та діагностики, військовополонених переводять до відділень соціально-психологічної служби (далі – відділ СПС).

У зазначених відділах СПС створено належні побутові умови для проживання військовополонених. Приміщення, де проживають військовополонені, захищені від вологи та достатньо освітлюються. Крім житлових кімнат у відділеннях наявні кімнати прийому їжі, комора для зберігання продуктів харчування, кімнати виховної роботи та перегляду телепередач, санітарні вузли тощо.

У відповідності до вимог Кодексу цивільного захисту України для захисту військовополонених, які тримаються в установі та персоналу, який перебуває в зоні, що охороняється облаштовано укриття. Загальна кількість одночасного перебування людей в укритті складає понад 300 осіб. Захисні споруди установи приведено до використання за призначенням.

Окрім цього, обладнано інформаційні стенди з роз'ясненням дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій (фото 4,5,6,7,8).

При вивченні стану протипожежної безпеки табору встановлено, що вогнегасники з непроведеним технічним обслуговуванням відсутні, наявні пожежні щити.

На території табору функціонує спортивний стадіон із спортивним майданчиком, де військовополонені мають змогу проводити дозвілля та займатися фізичною культурою (фото 9, 10).

В ході відвідування встановлено, що військовополонені приймають їжу в їдальні табору у визначений розпорядком дня час.

З метою належного харчування військовополонених, на момент відвідування, табір був забезпечений необхідними продуктами харчування з актуальним строком придатності.

Їдальня та кухня табору перебували в належному санітарно-гігієнічному стані. Випадків харчових отруєнь за час роботи табору не було (фото 11, 12).

Їдальня забезпечена усім технологічним обладнанням (овочерізка, морозильні камери, електром'ясорубка тощо).

Адміністрацією табору організовано доставку артезіанської води у об'ємі 5-7 тон на тиждень, що забезпечує установу питною водою у повному обсязі.

Військовополонені мають змогу помивки у лазні, яка проводиться щотижня під контролем персоналу табору у визначений розпорядком дня час. Військовополонені забезпечуються засобами для миття та засобами особистої гігієни відповідно до визначених законодавством норм. Лазня табору обладнана з дотриманням права військовополонених на приватність.

У відповідності до вимог Женевської конвенції адміністрацією табору забезпечено право військовополонених на листування з початку діяльності табору військовополоненими надіслано понад 708 листів близьким та родичам.

Враховуючи, що праця для всіх працездатних військовополонених рядового складу є обов'язковою, адміністрацією табору проводиться робота щодо створення необхідної кількості робочих місць для військовополонених.

Тривалість робочого часу для військовополонених становить 40 годин на тиждень (5 днів по 7 годин та 1 день – 5 годин).

На території табору також функціонує дільниця посиленого контролю, в якій військовополонені можуть відбувати дисциплінарне стягнення у виді арешту. В зазначеній дільниці обладнано чотири камерних приміщень.

Протягом часу існування табору військовополонені до дисциплінарної відповідальності не притягались.

У таборі облаштовано крамницю, в якій військовополонені можуть купувати продукти харчування, мило та предмети першої необхідності.

На території установи наявна медична частина, в якій військовополонені отримують медичну допомогу, яка надається безоплатно та у необхідному обсязі.

Профілактичні медичні огляди лікарями медичної частини здійснюються не рідше одного разу на місяць. У випадках необхідності проведення додаткових обстежень та консультацій, пацієнтів скеровують до закладів охорони здоров'я усіх форм власності.

Задля профілактики виникнення інфекційних захворювань та своєчасного надання медичної допомоги, фахівцями медичної частини проводяться щоденні обходи з обов'язковим опитуванням військовополонених щодо наявності скарг та (або) погіршення самопочуття.

Обстеження на ВІЛ/СНІД, вірусні гепатит В та С здійснюється за допомогою швидких тестів за згодою осіб, які перебувають в установі.

Працівники установи дотримуються санітарно-профілактичних заходів, необхідних для забезпечення чистоти й умов, сприятливих для здоров'я військовополонених, а також для запобігання поширенню інфекційних захворювань на території установи.

В установі організоване лікувальне харчування для осіб, які того потребують за станом свого здоров'я.

Військовополонені можуть отримувати поштою чи будь-якими іншими способами посилки, які у тому числі містять медикаменти.

У медичній частині наявні інформаційні плакати доступною для військовополонених мовою з інформацією про захист їх прав та контактними даними відповідних державних органів та організацій (фото 13, 14).

Проблемні питання у діяльності установи:

1. Житлові та підсобні приміщення табору потребують обладнання з урахуванням потреб доступу до них маломобільних груп населення, відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327. Зокрема, на входах у приміщення наявні численні пороги, які ускладнюють вільне пересування користувачів колісних крісел (відсутні пандуси, поручні, та інші облаштування будівлі).

2. У порушення пункту 5.1. Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.04.2013 № 259, у приміщеннях медичної частини відсутнє гаряче водопостачання, що може негативно вплинути на терапевтичне середовище в медичній частині.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державній установі «Табір для тримання військовополонених «Центр 3»:

1. Приміщення, у яких мають триматися особи з інвалідністю, обладнати пандусами та поручнями.

2. Забезпечити доукомплектування державної установи «Табір для тримання військовополонених «Центр 3» відповідно до штатного розпису.

3. Забезпечити у приміщеннях медичної частини гаряче водопостачання, відповідно до встановлених вимог.

Керівник групи НПМ

Заступник директора Департаменту –
начальник відділу інспектування об'єктів
контролю в правоохоронних, судових органах
та військових формувань

Віталій ХВЕДЧУК

Фото 1

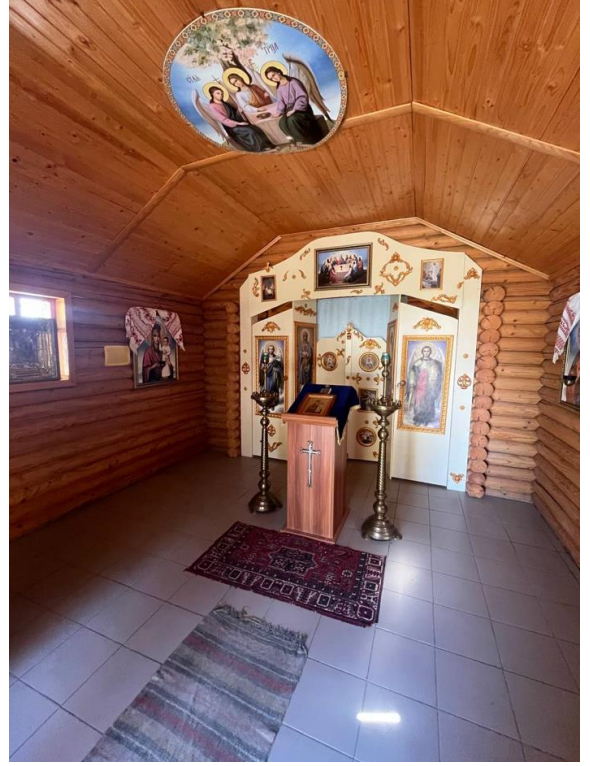

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Фото 12

Фото 13

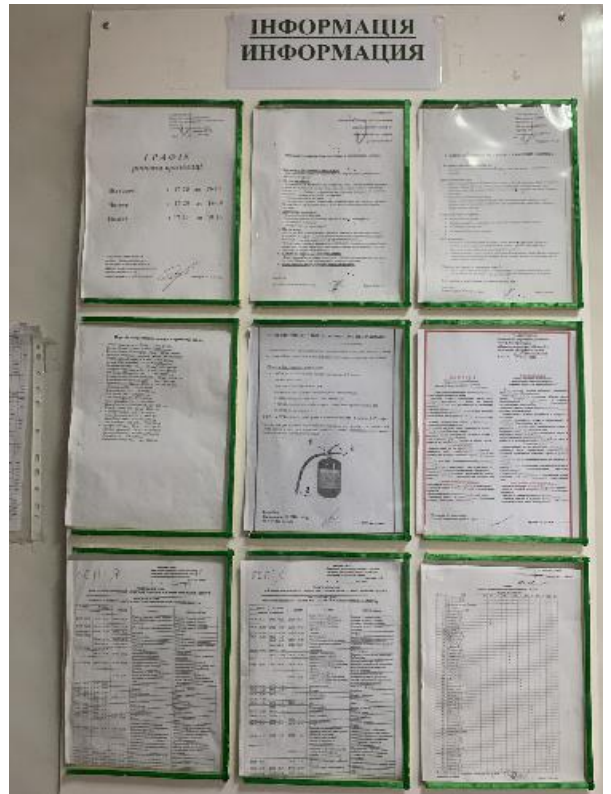

Фото 14